

have tildeels tabt sig i Choret af de modlydende Stemmer; og medens der om Stemmningen hos de forsamlede Præster Intet erfares (med Undtagelse af Landemoderne i Odense, Maribo og Ribe), er Afstemningen ved selve Landemoderne saameget mere talende. Af samtlige Provster ved de sex Landemoder synes — saavidt det af de trykte Acter kan sees — kun tre i Alt i Aalborg og to i Roskilde at være gaaet imod Strømmen. Det er en Fleerstemmighed, saa nær grændsende til Eenstemmighed, som det er sjældent at finde i voterende Forsamlinger.

Den negative Indstilling har dog ikke overalt indskrænket sig til de to af Ministeriet fremlagte Forslag. Fra eet Landemøde (i Aalborg) gaaer Erklæringen ligesom ud paa: at det „ikke for Tiden tør tilraade Oprettelsen af noget Kirkeraad“ — og man feiler neppe ved at antage, at Fraraadelsen i Almindelighed er at forstaae i samme Udstrækning. Det klinger noget barsk, hvad der er blevet udtalt af en Geistlig i Roskilde: „overbord med alle Forsatningsforslag! de passe hverken paalangs eller paatvers“. Men — affeet fra Formen — naar man tænker paa Forsatningsforslag, byggede paa Principet af ligelig Samvirken af Geistlige og Iffe-Geistlige ifølge Valg, maae samtlige Landemoder upaatvivlelig antages enige i en ubetinget Tilbageviisning for Tiden. Idetmindste vil det, der er gjort gjældende mod de tvende afviste Forslag, findes lige anvendeligt paa ethvert Forsatningsudkast, der er bygget paa det samme Princip.

Hovedindvendingen nemlig, som er gjort gjældende i Betænkningerne, er Mangelen paa Menighedsraad i de enkelte Sogne. „Saalænge“, hedder det i Betænkningen fra Lolland-Falsters Landemøde — „Menighedene ikke ere blevne fortrøllige med Tanken om at see sig repræsenterede indenfor deres egne Grændser og i deres egne kirkelige Anliggender, eller vel endog vise Tanken derom som noget Fremmed tilbage, bør man ikke anmode dem, og endmindre paalægge dem, at lade sig repræsenterere paa høiere Steder ved Afgjørelsen af almindeligere kirkelige Anliggender“. Naar saaledes Mangelen af Menighedsraad skal staae

som en absolut Hindring for Oprettelse af et Kirkeraad, maatte man være betænkt paa at søge denne Hindring hævet, at søge Mangelen afhjulpen. Men nu Landemoderne have eenstemmig og meget bestemt erklæret sig imod Betimeligheden af enhver Foranstaltning til at paabyde Oprettelse af Menighedsraad. Man sees sig saaledes henvist til Frivillighedens Vej gennem Geistlighedens Indvirkning paa Menighederne; men her lyder det atter fra alle Sider om det Ubetimelige i at paasynde Foranstaltningen, om de mange og store Vanskeligheder, om de mange mislykkede Forsøg, om den yderlige Forsigtighed og Barsomhed, hvormed her maa gaaes frem. Heller ikke vilde der naturligviis være Noget vundet ved den blotte Oprettelse og Tilstedeværelse af saadanne Menighedsraad, og at faae bragt religiøs kirkelig Sands og Liv ind i denne Mangfoldighed af lokale Organer vil ganske vist blive lange Tiders langsomt fremskridende Værk. Spørges der altsaa: naar det vel efter denne Beregning nedensfra skal kunne blive betimeligt at tænke paa Dannelse af et Kirken repræsenterende Organ, da vil Svaret blive — saaledes som det ogsaa er bleven givet ved Landemødet i Aalborg i Anledning af en saadan Forespørgsel: „saasnart der paa levende Maade, uden Kunstleri, findes Menighedsraad i Birkforned idetmindste i over Halvparten af Folketjens Pastorater.“ Man sees, at det opstillede Betimelighedsmærke ikke savner sin fornødne Ubestemthed; thi et sundt og ukunstlet Liv melder sig ikke paa den Maade, at man kan sige: her eller der er det. Men hvad der kan siges med temmelig Bestemthed, er det: at det ikke vilde blive den nuværende Generation, der kom til at anstille Betimeligheds-Undersøgelsen: om det tilstrækkelige Antal Menighedsraad kunde siges at være tilstede „paa levende Maade og uden Kunstleri.“ Dette er altsaa gjort til det egentlige Knudepunkt. Det kommer nu an paa, om man vil lade det gjælde, om der udenfor Landemoderne vil være den samme Eenstemmighed, som der har været indenfor derom: at et kirkeligt Organ, sammensat af Geistlige og Iffe-Geistlige, for største Delen vaigte, skulde være ude af Stand til at opfylde den Bestemmelse, at medvirke ved